

Plan/Program

Strategi

Handlingsplan

Policy

>> Riktlinje <<

Regel/Föreskrift

Gällande förbud på enskilda avloppsanläggningar

Myndighetsförvaltningen

Riktlinjer gällande förbud på enskilda avloppsanläggningar i Sävsjö kommun

Beslutat av: Myndighetsnämnden
Beslutat den: 2021-12-15 §
Reviderad:
För revidering ansvarar: Förvaltningschef
Dokumentet gäller för: Myndighetsnämnden
Dokumentet gäller tills vidare.

Innehållsförteckning

- 1. Syfte**
- 2. Bakgrund**
- 3. Skälighetsbedömning**
 - 3.1. Brister som inte föranleder förbud
 - 3.2. Brister som föranleder förbud
- 4. Speciella omständigheter som kan behöva beaktas**

1. Syfte

Syftet med dessa riktlinjer är att handläggningen för förbud mot utsläpp av avloppsvatten ska behandlas lika, oberoende på vilken handläggare som hanterar ärendet. Genom dessa riktlinjer ges det en mer enhetlig bedömning på hur förbud för olika typer av anordningar ska handläggas. Riktlinjerna ska tillämpas när ett föreläggande om förbud mot utsläpp av avloppsvatten är aktuellt.

2. Bakgrund

Enskilda avlopp räknas som en miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap 1 § i miljöbalken (1998:808) och kan bidra till en olägenhet för människors hälsa. Därför är det viktigt att bedöma i vilken grad olägenheten kan förekomma för att därigenom kunna sätta ett förbud som är rimlig – för verksamhetsutövaren, men också ur miljösynpunkt. Avloppsvatten innehåller mycket smittoämnen som kan spridas till bad- och dricksvatten, bland annat genom grundvattnet, om reningen inte är tillräcklig. Anläggningar som ej godkänts har delats in i olika grupper med olika åtgärdstider.

3. Skälighetsbedömning

Krav enligt 2 kap miljöbalken får inte vara orimliga och får heller inte vara mer ingripande än vad som krävs i det enskilda fallet. Nyttan av försiktighetsåtgärder ska, enligt 2 kap 7 § miljöbalken, särskilt vägas mot kostnader för att vidta dem. Risken för att det uppkommer olägenheter för människors hälsa eller miljön är också olika stor och ska bedömas i det enskilda fallet.

3.1. Brister som inte föranleder förbud

Mindre brister i anläggningens utförande eller funktion bör sålunda inte direkt utlösa ett förbud.

En brist som kan ha inverkan på anläggningens reningsförmåga, men som är relativt billig och enkel att åtgärda så att anläggningen får den funktion som avsågs i tillståndet, bör inte föranleda ett förbud.

Felet i sig kan medföra allvarliga risker för anläggningen och funktionen om det inte åtgärdas. Enligt Havs- och vattenmyndighetens rapport 2015:1 15 kan fastighetsägaren fortfarande ha möjlighet att rätta till problemet innan oreparerbara konsekvenser inträffat. Exempel på sådana fel:

- Slamavskiljare saknar t-rör men efterföljande reningssteg bedöms fortfarande fungera. T-rör fyller en viktig funktion på så sätt att det skyddar efterkommande reningssteg. Eftersom konsekvenserna av ett trasigt eller saknat t-rör kan leda till sämre funktion, finns skäl att kräva åtgärder, däremot inte ett förbud.

- Fällningskemikalie har inte fyllts på vid en markbädd med fosforfällning. Utan fällningskemi kommer med stor sannolikhet fosforreningen att vara undermålig i anläggningen. Men bristen är lätt att åtgärda och fastighetsägaren bör få ett föreläggande om skötsel av anläggningen, såvida inte detta redan finns som villkor i tillståndet. I så fall föreläggs fastighetsägaren om att följa tillståndet.
- Ojämn fördelning i utloppen i fördelningsbrunnen. Med en ojämn fördelning belastas anläggningen snett och det finns en risk att igensättning och nedsatt rening blir följden, i alla fall om anläggningen används utifrån maxdimensionering.
- Trasig pump efter slamavskiljaren. En anläggning som bedöms ha mindre, lätt åtgärdade fel som till exempel avsaknad av t-rör men i övrigt bedöms uppfylla miljöbalkens krav i 9 kap 7 § ska miljöförvaltningen kunna godkänna för fortsatt användning om bristerna åtgärdas.

3.2. Brister som föranleder förbud

För permanentbostäder med WC

- **Enkammerbrunn** är en typ av slamavskiljare som enbart avskiljer slammet i en kammare innan avloppsvattnet släpps vidare till efterföljande rening.

Denna typ av slamavskiljare anses inte vara tillräcklig. Otillräcklig slamavskiljning leder till att slam följer med ut i infiltrationen och kan täppa till ledningar och rör som sedan leder till en igensatt infiltration.

Slammet innehåller också mycket näringsämnen och bakterier som riskerar att förorena mark och vatten så åtgärdstakten har satts till 2 år.
- **Tvåkammarbrunn** är en typ av slamavskiljare som avskiljer slammet i två olika kammare innan reningen går vidare. Två kammare anses vara för lite när en vattentoalett är ansluten till systemet. Avloppsvatten från WC genererar väsentligt mycket mer slam än vad slam från enbart BDT (bad-, disk-, och tvätt) vatten gör. Därför tillåts tvåkammarbrunn till enbart BDT vatten men ej till ansluten vattentoalett, eftersom det även där finns risk att den efterföljande reningen sätts igen. Åtgärdstakten för tvåkammarbrunn med ansluten WC har satts till 2 år.
- **Stenkista** är en typ av infiltration där vattnet infiltrerar okontrollerat ner till grundvattnet. En stenkista används enbart för att sprida vattnet vidare och har ingen renande funktion likt en markbädd eller markinfiltration har. Oftast saknar stenkistor även den viktiga biofilmen av bakterier som finns i marken för att hindra smittoämnen att sprida sig.

- Retentionstiden på en stenkista anses vara för låg och kontakten med grundvattnet utgör en hälsofara för närliggande dricksvattenbrunnar. Åtgärdstakten för stenkista har satts till 2 år.
- **Till direktutsläpp** räknas de anläggningar som inte har någon efterföljande rening efter slamavskiljning, eller inte har någon form av rening alls. Enligt 12 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd är det förbjudet att släppa ut avloppsvatten från vattentoalett om avloppsvattnet inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning. Direktutsläpp medför en stor miljö- och hälsofara och åtgärdstakten har satts till 1 år.
- **Till bristfälliga anordningar** hör alla anordningar som inte hör hemma i någon annan kategori. Det kan vara exempelvis uttjänt infiltration, trasig slamavskiljare, anordningar som inte är byggda enligt tillståndet eller liknande. Åtgärdstakten är beroende på hur allvarliga bristerna är och kan vara från 1 år till 3 år. Bedömningen görs individuellt och inspektören ska överväga hur stor risken för miljö- och hälsopåverkan är.

För fritidsbostäder med WC

Fastigheter som används som fritidsbostäder och enbart används under en viss del av året eller fastigheter som används som något annat än bostad och där utsläppet är litet gör inte lika stora utsläpp som vid permanentbostäder.

Beroende av vad för typ av anläggning avloppet är och hur ofta bostaden används, så sätts åtgärdstakten till 3 år. **Åtgärdstakten på direktutsläpp på fritidsbostäder kommer dock att följa samma regler som vid permanentbostäder.**

För avloppsanläggning utan godkänd slamavskiljare, osäker efterföljande rening, bör åtgärdstakten sättas till 3 år. T.ex. en/tvåkammarbrunn med stenkista.

För avloppsanläggning med godkänd slamavskiljare, osäker efterföljande rening, bör åtgärdstakten sättas till 4 år. T.ex. trekammarbrunn med stenkista.

Bostäder med enbart BDT-vatten

Där vattentoalett saknas utgör det inte lika stor hälsofara som anläggningar med ansluten vattentoalett. Åtgärdstakten bör sättas till 3-5 år.

Avloppsanläggning med hög ålder

Vid behov krav på åtgärder inom viss tid. Åtgärdstiden bedöms från fall till fall.

4. Speciella omständigheter som kan behöva beaktas

När fastighetsägaren är gammal, sjuk eller har dålig ekonomi. Enligt kommunallagen ska alla kommuninvånare behandlas lika – detta uttrycks i 2 kap. 2 § kommunallagen (1991:900): ”Kommuner och landsting skall behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat”.

Det betyder att den prövning som görs i det enskilda ärendet är utslagsgivande för bedömningen. Det innebär också att utfallet av en prövning eller en tillsynsinsats kan bli olika beroende på förutsättningarna i det enskilda ärendet, d.v.s. det finns i så fall sakliga skäl för detta.